

ABSTRACTS

SAŽETCI

ISLAM I LJUDSKA PRAVA

Ida Alić

Mešihat Islamske zajednice u Hrvatskoj, Zagreb, Hrvatska

Kraj 20. stoljeća obilježilo je okončanje Hladnoratovskog razdoblja. Podjela svijeta na dva tabora time je nestala, ali su na površinu izbili mnogi dotad zatomljeni problemi poput etničkih napetosti, „vjerske neiživljenosti“ u nekadašnjim komunističkim državama, proliferacije oružjem i trgovine ljudima. Na porast vjerskog radikalizma u islamskom svijetu utjecali su brojni problemi s kojim su se zemlje susretale, uglavnom ekonomske prirode. No, islam u fokus svjetske javnosti dolazi nakon terorističkog napada na Blizance 11. rujna 2001. Iako je većina muslimana osuđivala taj suludi čin, to je imalo malo učinka na javnost koja je islam percipirala kao nešto nazadno i negativno. Kritike su često išle na račun ljudskih prava, prije svega odnosa prema ženama i nemuslimanima, odnosno šerijata koji se u nekim segmentima kosi s poštovanjem ljudskih prava kako ih podrazumijeva liberalna demokracija.

U radu propitujem koliko je diskriminirajući odnos prema navedenim skupinama utemeljen u samom islamu, te kako islam tretira dvije spomenute kategorije. Dotičem se i povijesnog konteksta kako bi se stekao uvid u pomake u poštovanju ljudskih prava koje je donio islam. Prikazujem i glavne pozicije u islamskom svijetu kad je riječ o odnosu prema Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima iz 1948., te pokušavam utvrditi je li šerijat uskladiv s takvim konceptom.

* * * * *

HIJERARHIJA I SVJETLOST

Sead Alić

Sveučilište Sjever, Koprivnica, Hrvatska

U fenomenima religije i politike rad želi kroz povijest analizirati odredbenu ulogu religijskih i političkih hijerarhija. Ove su hijerarhije utjecale na nerijetka razdvajanja pa i suprotstavljanja vjere i religije, odnosno politike i lažnih ideologija. Egzoterični (izvanjski) religijski pristup bio je u mnogo slučajeva preprekom dubljem unutarnjem ezoteričnom pristupu. Na sličan su način mnogi politički idealisti završili u gulagu političke birokracije.

Povijest poznaje i pamti grijehe političkih ali i religijskih hijerarhija. Zato misao koja stremi istini treba promišljati ulogu hijerarhija u jednom i u drugom fenomenu. U tom kontekstu rad želi promisliti suvremene tendencije politiziranja religije i 'religiziranja' politike. Živimo naime u vremenu ateističkih oblika religioznosti i sakralno obojanih politika obučeni u ruho svjetovnosti.

U traganju za smislom ljudskog bivstvovanja religija, politika i filozofija (a tu je u blizini i znanost) isprepliću se jedna oko druge (poput stabljika penjačica), nedovoljno snažne da stoje samostalno, ali uvijek usmjerene prema svjetlosti.